

УДК 35.071

Аспекти публічного управління
Aspekty publicznego upravlinnya
Public administration aspects

Public administration aspects. 2016. 37-38(11-12), 76-83.
doi:10.15421/15201665
www.aspects.org.ua

Удосконалення комплексного механізму державного управління процесом впровадження е-урядування на регіональному рівні

К.Г. Кондаков¹, З.О. Надюк²

У статті досліджується комплексний механізм державного управління процесом впровадження е-урядування на регіональному рівні. На підставі проведеного аналізу виявлено, що на регіональному рівні у різних областях відсутні типові структурні підрозділи (департаменти, управління, відділи, сектори), які б координували процес розвитку і впровадження е-урядування (за винятком Дніпропетровської області). Здійснено порівняння організаційної структури Державного агентства з питань електронного урядування і Управління інформаційних технологій і електронного урядування Дніпропетровської обласної державної адміністрації. Запропоновано власну структуру відповідного департаменту обласної державної адміністрації, який займався б вирішенням питань впровадження електронного урядування. Подано відповідність організаційної структури органів публічної влади, які здійснюють управління у сфері електронного урядування на національному рівні з запропонованою нами структурою Департаменту розвитку електронного урядування облдержадміністрації на регіональному рівні. Відповідно до запропонованої структури визначено основні завдання структурних підрозділів цього департаменту.

Ключові слова: департамент; державне управління; е-урядування; обласна державна адміністрація; організаційна структура; функціональні завдання

Improvement of the complex mechanism of state administration of E-government process on the regional level

K.G. Kondakov³, Z.O. Nadyuk⁴

Coordinating role of the state in the processes of information society's formation comes to be very important in the processes of the interaction of authorities, public society, private business structures, international and national non-governmental organizations in order to build free information society. This role was especially distinguished in Geneva and Tunis Declarations (2003, 2005), which were adopted on the World summits on issues of information society.

Having analyzed the organizational structure of the public authorities, which are involved into the process of introduction and development of the electronic administration and its regulatory provisioning on the national and regional levels, it has been found that on the regional level typical structural subdivisions (departments, administra-

¹ Аспірант; Класичний приватний університет, 69002, Запоріжжя, вул. Жуковського, 70Б

² Доктор наук з державного управління, доцент; Львівський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України, 79491, Львів-Брюховичі, вул. Сухомлинського, 16

³ Postgraduate; Classic Private University, 70B, Zhukovsky Str., Zaporizhzhya, 69002, Ukraine

⁴ Doctor of public administration, Associate Professor; Lviv regional institute of public administration of the National academy of public administration under the President of Ukraine, 16, Sukhomlynsky Str., Lviv-Bryukhovychi, 79491, Ukraine

⁵ Аспірант; Классический приватный университет, 69002, Запорожье, ул. Жуковского, 70Б

⁶ Доктор наук государственного управления, доцент; Львовский региональный институт государственного управления Национальной академии государственного управления при Президенте Украины, 79491, Львов-Брюховичи, ул. Сухомлинского, 16

E-mail: zinoviy_nadyuk@ukr.net

E-mail: amp2922@yandex.ua

tions, units, sectors), which should coordinate the development and introduction of the e-administration (except Dnipropetrovsk region), are absent.

The decision of creation of the Department of electronic administration within each regional state administration has been suggested. This Department, according to our opinion, should consist of the following structural sub-divisions:

- Department of communications and public relations (Department of support of public authorities' web-office (e-mail, official web-sites); Department of e-interaction with other public authorities and information resources; Department of psychological-pedagogical assistance to the process of implementation of the e-administration);

- Department of forecasting and programming (National and regional IT development programs Sector; Strategic planning Sector) ;

- Department of e-flow (Computer Security Sector);

- Department of financial and logistical support (Computer Literacy Development Sector).

Suggested structure of the Department will contribute to the improvement of administrative relations between national and regional administration levels.

According to the offered structure, main tasks of the structural sub-divisions in the above-mentioned Department have also been defined.

Keywords: department; public administration; e-government; regional state administration; organizational structure; functional tasks

Совершенствование комплексного механизма государственного управления процессом внедрения е-правительства на региональном уровне

К.Г. Кондаков⁵, З.А. Надюк⁶

В статье исследуется комплексный механизм государственного управления процессом внедрения е-правительства на региональном уровне. На основании проведенного анализа выявлено, что на региональном уровне, в различных областях отсутствуют типичные структурные подразделения (департаменты, управления, отделы, секторы), которые бы координировали процесс развития и внедрения е-правительства (за исключением Днепропетровской области). Проведено сравнение организационной структуры Государственного агентства по вопросам электронного управления и Управления информационных технологий и электронного управления Днепропетровской областной государственной администрации. Предложено собственную структуру соответствующего департамента областной государственной администрации, который занимался бы решением вопросов внедрения электронного правительства. Подано соответствие организационной структуры органов публичной власти, осуществляющих управление в сфере электронного правительства на национальном уровне с предлагаемой нами структурой Департамента развития электронного управления облгосадминистрации на региональном уровне. Согласно предлагаемой структуры определены основные задачи структурных подразделений этого департамента.

Ключевые слова: департамент; государственное управление; е-правительство; областная государственная администрация; организационная структура; функциональные задачи

Peer-reviewed, approved and placed: 17.10.2016

Постановка проблеми. Аналіз наукових джерел початку ХХІ сторіччя дав змогу констатувати координуючу роль держави у процесах формування інформаційного суспільства. Ці тези особливо виокремлені у Женевській і Туніській деклараціях (2003, 2005) [7], прийнятих на всесвітніх самітах з питань інформаційного суспільства. Функція координації з боку держави є необхідною умовою у процесі взаємодії державних органів, громадянського суспільства, приватних бізнес-структур, міжнародних і національних неурядових організацій для побудови віль-

ного інформаційного суспільства. Цей процес є складним і вимагає значних фінансових ресурсів і вирішення цілого комплексу взаємопов'язаних питань у правовій, політичній, економічній, адміністративній та інших сферах життя країни. Використовуючи інформаційну структуру органів публічної влади в процесі свого функціонування, він сприяє реалізації основних функцій державного управління.

Аналіз досліджень і публікацій. Різні аспекти класифікації інформації, захисту інформації, видів електронних документів, упровад-

ження електронного урядування розглядали такі вітчизняні науковці: О.Є. Бухтатий, Н. Дяченко, П.С. Клімушин, Л.О. Матвейчук, О. Риженко, А. І. Семенченко, А.О. Серенок, О. Ю. Чечель, С. А. Чукут та ін. [1-4; 6; 8-10]. Незважаючи на значний науковий доробок вітчизняних науковців у цій площині, питання формування і модернізації управлінської структури для реалізації комплексного механізму процесу впровадження е-урядування в Україні як на національному, так і на регіональному рівнях висвітлені недостатньо. Викладене вище й зумовило вибір теми дослідження, визначило його мету й завдання.

Мета дослідження полягає в удосконаленні комплексного механізму процесу впровадження е-урядування на регіональному рівні шляхом розробки нового організаційного підрозділу в організаційній структурі обласної державної адміністрації з виокремленням його функціональних завдань. Мета зумовила виконання таких завдань:

- здійснити порівняння організаційної структури Державного агентства з питань електронного урядування і Управління інформаційних технологій і електронного урядування Дніпропетровської обласної державної адміністрації;

- розробити власну структуру відповідного департаменту обласної державної адміністрації, який займався б вирішенням питань впровадження електронного урядування;

- проаналізувати відповідність організаційної структури органів публічної влади, які здійснюють управління у сфері електронного урядування на національному рівні з пропонованою нами структурою Департаменту розвитку електронного урядування облдержадміністрації на регіональному рівні;

- визначити основні функціональні завдання структурних підрозділів Департаменту розвитку електронного урядування.

Виклад основного матеріалу. Здійснивши аналіз організаційної структури органів публічної влади на національному і регіональному рівнях, які залучені у процес впровадження і розвитку електронного урядування і їх нормативно-правового забезпечення [5], ми виявили, що на регіональному рівні у різних областях відсутні типові структурні підрозділи (департаменти, управління, відділи, сектори), які б координували процес розвитку і впровадження е-урядування (за винятком

Дніпропетровської області). Для того, щоб запропонувати власну структуру підрозділу облдержадміністрації, який займався б вирішенням питань впровадження електронного урядування, здійснимо порівняння організаційної структури Державного агентства з питань електронного урядування і Управління інформаційних технологій та електронного урядування Дніпропетровської обласної державної адміністрації (Табл. 1).

Тобто, пропонований нами Департамент розвитку електронного урядування складався б з таких структурних підрозділів:

Управління комунікацій та зв'язків з громадськістю;

- відділ підтримки інтернет-представництва органів публічної влади (електронна пошта, офіційні веб-сайти);

- відділ електронної взаємодії з іншими органами публічної влади та інформаційними ресурсами;

- відділ психолого-педагогічного супроводу процесу впровадження електронного урядування;

Відділ прогнозування і програмування;

- сектор Національної і регіональної програм інформатизації;

- сектор стратегічного планування;

Відділ електронного документообігу;

- сектор забезпечення комп'ютерної безпеки;

Відділ матеріально-технічного забезпечення;

- сектор розвитку комп'ютерної грамотності.

Схематично ця структура подана на Рис. 1.

У Табл. 2. подано відповідність організаційної структури органів публічної влади, які здійснюють управління у сфері електронного урядування на національному рівні з пропонованою нами структурою Департаменту розвитку електронного урядування облдержадміністрації на регіональному рівні.

Відповідно до пропонованої структури нами визначено основні завдання структурних підрозділів цього Департаменту. Зокрема, основними завданнями відділу підтримки інтернет-представництва органів публічної влади будуть такі:

- інформаційно-аналітичне забезпечення керівництва облдержадміністрації, Кабінету Міністрів України, Адміністрації Президента України, на основі використання

Таблиця 1. Порівняння організаційної структури органів публічної влади у сфері е-урядування на національному і регіональному рівнях

Національний рівень	Зв'язок	Регіональний рівень (ДнОДА)
Департамент електронного урядування та розвитку інформаційного суспільства		
Відділ моніторингу розвитку інформаційного суспільства та ІТ-індустрії		
Відділ розвитку відкритих даних		
Відділ електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів		
Відділ стратегічного розвитку та оцінки електронної готовності	→	Сектор стратегічного планування та розвитку електронного урядування
Відділ міжнародного співробітництва та європейської інтеграції		
Управління з питань інформатизації та використання національних електронних інформаційних ресурсів		
Відділ формування та використання Національної програми інформатизації	→	Відділ планування та моніторингу завдань регіональної програми інформатизації
Відділ формування і використання національних електронних ресурсів та електронного документообігу		
Відділ технічного регулювання, стандартизації та розвитку українського сегмента Інтернету		
Відділ управління персоналом	→	Відділ управління персоналом ДнОДА
Фінансовий відділ	→	Відділ фінансового та організаційного забезпечення
Відділ юридичного забезпечення та з питань запобігання і виявлення корупції	→	Відділ юридичного забезпечення та з питань запобігання і виявлення корупції ДнОДА
Відділ по роботі зі зверненнями громадян, комунікацій з громадськістю, доступу до публічної інформації та контролю	→	Департамент інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю ДнОДА
Головний спеціаліст з режимно-секретної роботи	→	Головний спеціаліст з режимно-секретної роботи ДнОДА
Головний спеціаліст з мобілізаційної роботи та цивільного захисту	→	Головний спеціаліст з мобілізаційної роботи та цивільного захисту ДнОДА
Головний спеціаліст з питань внутрішнього аудиту		

наєвних і створення нових інформаційних ресурсів та впорядкування доступу до них;

– здійснення адміністрування офіційного представництва облдержадміністрації у мережі Інтернет.

Основними завданнями відділу електронної взаємодії з іншими органами публічної влади та інформаційними ресурсами вважаємо такі:

– координація взаємодії облдержадміністрації з іншими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями у сфері електронного урядування;

– проведення антимонопольної діяльності у сфері доступу до відкритих даних (створення умов для формування ринку ін-

формаційних ресурсів і послуг з метою надання їх іншим органам публічної влади, підприємствам, установам та організаціям різних форм власності відповідно до чинного законодавства);

– створення умов впровадження та супроводження єдиної інформаційно-технологічної системи взаємодії користувачів електронних послуг на регіональному рівні;

– координація діяльності відповідних підрозділів облдержадміністрації з питань оперативності передачі інформації, забезпечення регламентованого доступу користувачів до баз даних облдержадміністрації, сумісності застосованих програм і апаратних засобів;

– здійснення контролю за раціональним використанням наявних і створення но-

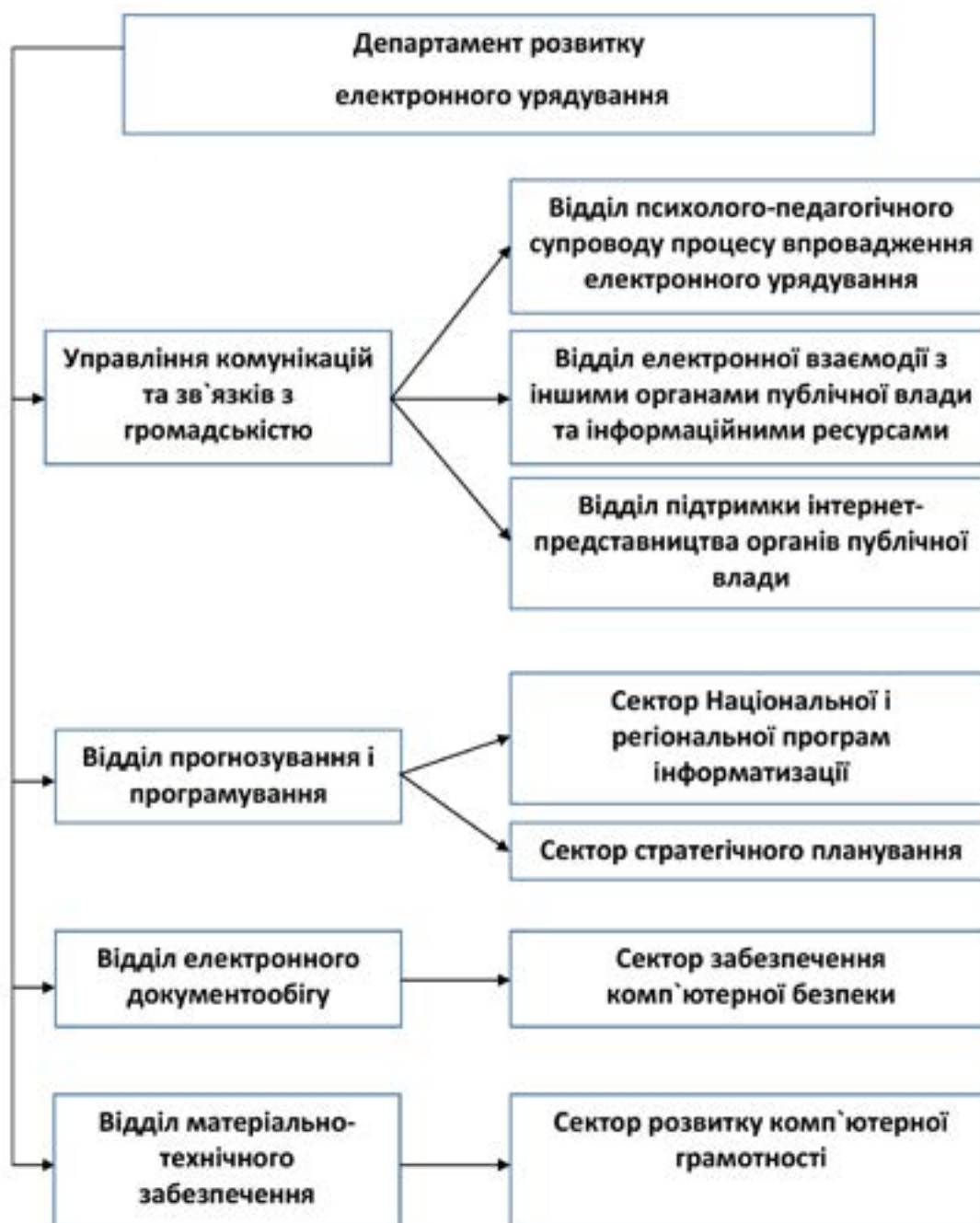

Рис. 1. Схематична структура пропонованого Департаменту розвитку електронного урядування облдержадміністрації

Таблиця 2. Відповідність організаційної структури органів публічної влади, які здійснюють управління у сфері електронного урядування на національному і пропонується структура на регіональному рівнях

Національний рівень	Зв'язок	Регіональний рівень
Департамент електронного урядування та розвитку інформаційного суспільства		
Відділ моніторингу розвитку інформ. суспільства та ІТ-індустрії		
Відділ розвитку відкритих даних		
Відділ електронної взаємодії державних інформаційних ресурсів		
Відділ стратегічного розвитку та оцінки електронної готовності		
Відділ по роботі зі зверненнями громадян, комунікацій з громадськістю, доступу до інформації та контролю	→	Управління комунікацій та зв'язків з громадськістю
Відділ міжнародного співробітництва та європейської інтеграції	→	Відділ підтримки інтернет-представництва органів публічної влади
		Відділ психолого-педагогічного супроводу процесу впровадження електронного урядування
Управління з питань інформатизації та використання національних електронних інформаційних ресурсів	→	Відділ електронної взаємодії з іншими органами публічної влади та інформаційними ресурсами
Відділ формування та використання Національної програми інформатизації	→	Відділ прогнозування і програмування (сектор Національної і регіональної програм інформатизації; сектор стратегічного планування)
Відділ формування і використання нац. електронних інформаційних ресурсів та електронного документообігу	→	Відділ електронного документообігу (сектор забезпечення комп'ютерної безпеки);
Відділ технічного регулювання, стандартизації та розвитку українського сегмента Інтернету	→	Відділ матеріально-технічного забезпечення (сектор розвитку комп'ютерної грамотності)
Відділ управління персоналом		Відділ управління персоналом ДнОДА
Фінансовий відділ		
Відділ юридичного забезпечення та з питань запобігання і виявлення корупції	→	Відділ юридичного забезпечення та з питань запобігання і виявлення корупції ДнОДА
Головний спеціаліст з режимно-секретної роботи	→	Головний спеціаліст з режимно-секретної роботи ДнОДА
Головний спеціаліст з мобілізаційної роботи та цивільного захисту	→	Головний спеціаліст з мобілізаційної роботи та цивільного захисту ДнОДА

вих інформаційних ресурсів, уникненням їх дублювання та впорядкування доступу до них.

Завдання відділу психолого-педагогічного супроводу процесу впровадження електронного урядування будуть такі:

- створення і пропагування позитивного іміджу регіону та його громади в загальноукраїнських ЗМІ, а також діяльності обласної влади;
- організація взаємодії і постійного діалогу з громадянами, громадськими організаціями та об'єднаннями тощо;
- сприяння організації пунктів колек-

тивного доступу громадян до систем електронних послуг в режимі он-лайн.

Основними завданнями відділу прогнозування і програмування будуть такі завдання:

- визначення пріоритетних напрямів розвитку системи електронного урядування на регіональному рівні;
- організація, координація та контроль за формуванням і виконанням регіональної програми інформатизації, регіональних частин відповідних галузевих програм інформатизації;
- організація, координація та контроль за формуванням і виконанням інших ре-

гіональних програм і складових національних програм у сфері електронного урядування;

– організація збору та аналітична обробка необхідної інформації в електронному вигляді згідно з установленим порядком, у тому числі щодо стану та перспектив розвитку електронного урядування.

Завдання відділу електронного документообігу:

– забезпечення комп'ютерного обліку службової кореспонденції;

– ведення єдиної системи діловодства в апараті облдержадміністрації;

– документування управлінської діяльності облдержадміністрації;

– контроль за строками проходження та аналізу виконання службових документів;

– технічний захист інформації в облдержадміністрації;

– координація заходів щодо формування єдиної системи електронного документообігу регіональних органів публічної влади;

– надання методичної та практичної допомоги в організації роботи з питань, що належать до компетенції відділу, структурних підрозділів обласної державної адміністрації, районних державних адміністрацій, інших органів публічної влади регіону.

Основними завданнями відділу матеріально-технічного забезпечення вважаємо такі:

– сприяння у фінансуванні регіональних програм інформатизації, інших регіональних та складових національних програм у сфері електронного урядування в межах виділених бюджетних та позабюджетних коштів і контроль за їх використанням;

– розвиток інфраструктури, що забезпечує інформаційно-технологічну взаємодію інформаційних систем, які використовуються для надання адміністративних послуг в електронній формі;

– забезпечення впровадження в облдерж-

адміністрації інформаційних і телекомунікаційних технологій, систем і мереж, програмно-апаратних комплексів, системи баз даних з метою інформатизації діяльності всіх структурних підрозділів облдержадміністрації.

Така структура Департаменту розвитку електронного урядування пропонується нами, виходячи з того, що загальний стан інформатизації органів публічної влади регіону можна охарактеризувати за такими показниками: канали зв'язку та передачі даних; доступ до мережі Інтернет; електронна пошта; офіційні веб-сайти; електронний документообіг; наявність місцевих програм інформатизації.

Висновки. Здійснивши аналіз організаційної структури органів публічної влади на національному і регіональному рівнях, які залучені у процес впровадження і розвитку електронного урядування, нами запропоновано утворити у складі кожної облдержадміністрації Департамент розвитку електронного урядування. Цей департамент, на нашу думку, повинен складатися з таких структурних підрозділів: 1) Управління комунікацій та зв'язків з громадськістю; Відділ підтримки інтернет-представництва органів публічної влади (електронна пошта, офіційні веб-сайти); Відділ електронної взаємодії з іншими органами публічної влади та інформаційними ресурсами; Відділ психолого-педагогічного супроводу процесу впровадження електронного урядування; 2) Відділу прогнозування і програмування (Сектор Національної і регіональної програм інформатизації; сектор стратегічного планування); 3) Відділ електронного документообігу (Сектор забезпечення комп'ютерної безпеки); 4) Відділ матеріально-технічного забезпечення (Сектор розвитку комп'ютерної грамотності). Така структура запропонованого нами Департаменту сприятиме покращенню управлінських зв'язків між національним і регіональними рівнями управління.

БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОСИЛАННЯ:

1. Бухтатий О.Є. Еволюція українського законодавства про електронне урядування: проблеми і перспективи / О.Є. Бухтатий // Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування. – 2015. – №2. – С. 81-97.
2. Дяченко Н. Прогнозні оцінки динаміки впровадження електронного урядування в Україні / Н. Дяченко // Державне управління і місцеве самоврядування. – 2013. – Вип. 2 (17). – С. 134-142.
3. Електронне урядування [Текст] : навч. посіб. / Семенченко А. І. [та ін.] ; [за ред. А. І. Семенченка] ; Кабінет Міністрів України, Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України, Навч.-наук. ін-т післядиплом. освіти. - Херсон: Грінв Д. С., 2014. - 391 с. : рис., табл. - Бібліогр. в кінці тем. - 300 экз. - ISBN 978-617-7123-71-1
4. Клімушин П.С. Удосконалення інституційної структури регулювання електронних комунікацій і послуг [Електронний ресурс] / П. С. Клімушин // Теорія та практика державного управління. – 2013. – Вип. 4. – С. 42-48. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Trpdu_2013_4_9

5. Кондаков К.Г. Проблемні аспекти взаємодії органів публічної влади і громадськості в контексті розвитку електронного урядування в Україні / К.Г.Кондаков, З.О.Надюк // Держава та регіони. Серія: Державне управління. – 2014. – №4. – С. 89-91. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/drdu_2014_4_18.
6. Матвейчук Л.О. Електронне урядування: правовий аспект / Л.О. Матвейчук // Інвестиції: практика та досвід. – 2016. – №9. – С. 85-88.
7. Підсумкові документи Всесвітнього саміту з питань інформаційного суспільства: Женева-2003 – Туніс-2005. – [Електронний документ]. – Режим доступу: https://informationsociety.wordpress.com/basics/wsis_outcomes/dp/
8. Риженко О. Особливості розвитку електронного урядування в Україні в 2014-2015 рр. / О. Риженко // Державне управління та місцеве самоврядування, 2015. – Вип. 4(27). – С. 143-151.
9. Серенюк А.О. Від електронного уряду до електронного урядування: трансформація ІКТ як інструменту розвитку електронної демократії / А. О. Серенюк // Теорія та практика державного управління. – 2013. – Вип. 1. – С. 99-106. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Trdu_2013_1_16
10. Чукут С. А. Смарт-сіті чи електронне місто: сучасні підходи до розуміння впровадження е-урядування на місцевому рівні / С.А. Чукут, В.І. Дмитренко // Інвестиції: практика та досвід. - 2016. - № 13. - С. 89-93.

REFERENCES:

1. Buhtaty, O.E., 2015. Evoljucija ukrajyns'kogo zakonodavstva pro elektronne urjaduvannya: problemy i perspektyvy [Evolution of Ukrainian legislation on e-government: problems and prospects]. Teoriya ta praktyka derzhavnoho upravlinnya i mistsevoho samovyjaduvannya 2, 81-97 (in Ukrainian).
2. Dyachenko, N., 2013. Prognozni ocinky dynamiki vprovadzhennja elektronnoho urjaduvannya v Ukraini [Predicted values of the dynamics of implementing e-government in Ukraine]. Derzhavne upravlinnya i mistseve samovyjaduvannya 2 (17), 134-142 (in Ukrainian).
3. Semenchenko, A.I., 2014. Elektronne urjaduvannya [E-government]. Kherson, 391 (in Ukrainian).
4. Klimushin, P.S., 2013. Udoskonalennja institucijnoyi strukturi reguljuvannya elektronnih komunikacij i poslug. [Improving the institutional framework regulating electronic communications and services]. Teoriya ta praktyka derzhavnoho upravlinnya 4, 42-48 (in Ukrainian).
5. Kondakov, K., Nadyuk, Z., 2014. Problemni aspekty vzaemodii organiv publichnoyi vlady i gromads'kosti v konteksti rozvitku elektronnoho urjaduvannya v Ukraini. [Problematic aspects of interaction between public authorities and the public in the context of e-government in Ukraine]. Derzhava ta rehiony. Seriya: Derzhavne upravlinnya 4, 89-91 (in Ukrainian).
6. Matvejchuk, L.O., 2016. Elektronne urjaduvannya: pravovij aspect. [E-governance: legal aspect]. Investytsiyi: praktyka ta dosvid 9, 85-88 (in Ukrainian).
7. Pidsumkovi dokumenty Vsesvitn'ogo samitu z pitan' informacijnogo suspilstva [WSIS Outcome Documents]. Access: https://informationsociety.wordpress.com/basics/wsis_outcomes/dp/ (in Ukrainian).
8. Rizhenko, O., 2015. Osoblivosti rozvitku elektronnoho urjaduvannya v Ukrainy v 2014-2015 rr. [Features of the development of E-governance mechanisms implementation in Ukraine in 2014 – 2015]. Derzhavne upravlinnya ta mistseve samovyjaduvannya 4(27), 143-151 (in Ukrainian).
9. Serenok, A.O., 2013. Vid elektronnoho urjadu do elektronnoho urjaduvannya: transformacija IKT jak instrumentu rozvytku elektronnoj demokratiyi. [From e-Government to e-Governance: Transformation of ICT as a tool for e-democracy]. Teoriya ta praktyka derzhavnoho upravlinnya 1, 99-106 (in Ukrainian).
10. Chukut, S.A., Dmitrenko, V.I., 2016. Smart-siti chi elektronne misto: suchasni pidhody do rozuminnja vprovadzhennja e-urjaduvannya na miscevomu rivni. [Smart City or electronic city: modern approaches to understanding the implementation of e-government at the local level]. Investytsiyi: praktyka ta dosvid 13, 89-93 (in Ukrainian).